

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål BL

”Hvilke initiativer påtænker ministeren at tage for at beskytte danskernes grundvand i forlængelse af sagen om Dimethylsulfamid, der blot er seneste eksempel på, at sprøjtegift ender i grundvandet?”

Samrådsspørgsmål BM

”Hvordan forholder ministeren sig til brancheorganisationen Danvas ønske om dels at udvide det nationale overvågningsprogram for grundvandet samt at indføre sprøjteforbud omkring drikkevandsboringerne?”

Svar

1. Indledning

Jeg vil gerne understrege, at det er en høj prioritet for regeringen at beskytte det danske grundvand.

Vi har allerede i aftalen om en ny pesticidstrategi aftalt en række initiativer til at beskytte

Miljø- og
Fødevareministeriet

TALEPAPIR

drikkevandet. Jeg vil i efteråret følge op med nye forhandlinger i aftalekredsen om pesticidstrategien.

2. Fund af DMS

Først vil jeg redegøre for status for fund af dimethylsulfamid hos vandværkerne.

Miljøstyrelsen blev i foråret 2018 først orienteret af TREFOR om fund af dimethylsulfamid og efterfølgende af HOFOR om, at der var fundet dimethylsulfamid i deres boringer.

GEUS har foretaget et udtræk af, hvor mange fund af dimethylsulfamid, der har været i vandværkernes drikkevandsboringer. I Jupiter databasen var der den 11. juli 2018 fund af dimethylsulfamid i 44 vandværksboringer, heraf var 13 boringer med fund over kravværdien, og disse fund ligger på 0,14-0,56 mikrogram/liter med et enkelt fund på 3,6 mikrogram/liter..

”Det talte ord gælder”

I afgangsvandet fra vandværket er der 30 analyser med fund af dimethylsulfamid, og 3 vandforsyningsanlæg har haft overskridelser af kvavværdien, hvor den højeste værdi var 0,27 mikrogram/liter.

Der kan være flere fund, der blot ikke er godkendt i de respektive kommuner i Jupiter databasen, hvor GEUS henter deres data fra.

Miljøstyrelsen vurderer, at de aktuelle fund ikke udgør en sundhedsrisiko. Styrelsen for Patientsikkerhed er enig i denne vurdering.

3. Kilder til stoffet

I forhold til kilder til dimethylsulfamid kan jeg oplyse, at nedbrydningsproduktet kan stamme fra to stoffer i bekæmpelsesmidler, der har været godkendt i Danmark.

Dichlofluanid og tolylfluanid har i pesticidmidler været anvendt som svampemiddel i frugt, tomater og prydanter i Danmark frem til henholdsvis 1973 og 2007.

”Det talte ord gælder”

Tolylfluanid og dichlofluanid er dog også biocidaktivstoffer, og HOFOR vurderer, at deres fund kan stamme fra brugen af træbeskyttelsesmidler.

De to aktivstoffer er omfattet af biocidforordningen, når de anvendes i en række produkttyper, eksempelvis træbeskyttelse og overfladefilm til maling.

Andre anvendelser af de to stoffer har været som konserveringsmiddel i maling for at undgå svampevækst i malingen under opbevaring og som svampemiddel til at beskytte overfladen på træ og murværk samt til bundmaling.

Kun nogle af biocidanvendelserne, eksempelvis træbeskyttelse, var inden biocidforordningen omfattet af den danske godkendelsesordning. Der har været godkendte træbeskyttelsesmidler med dichlofluanid frem til 1999.

Tolylfluanid og dichlofluanid er godkendte biocidaktivstoffer i EU, og der er fastsat

”Det talte ord gælder”

forskellige anvendelsesbegrænsninger for de enkelte produkttyper indenfor biocidreglerne.

Brugen til træbeskyttelsesmidler, konserveringsmidler til overfladefilm og bundmaling kræver en godkendelse i Miljøstyrelsen inden de må markedsføres. Der er ingen godkendte produkter og ingen ansøgninger er modtaget.

Da ikke alle biocidaktivstoffer er vurderet kan der stadig være træbeskyttelse og bundmaling med stofferne på markedet. Produkterne skal først søge om godkendelse, når det sidste aktivstof i produktet er færdigvurderet i EU.

Der kan også være maling lovligt på markedet, der indeholder disse aktivstoffer.

Danmarks farve- og limindustri har dog overfor Miljø- og Fødevarerministeriet oplyst, at stofferne ikke længere anvendes i produkter fra deres medlemmer, og at anvendelsen er stoppet for mellem 3 til 10 år siden. Ligeledes oplyser Dansk

”Det talte ord gælder”

Erhverv, at deres importører ikke har kendskab til, at stoffet anvendes i produkter på det danske marked.

4. Initiativer på DMS og generelt

Hvis det mod forventning skulle vise sig, at der er produkter på det danske marked, der indeholder stoffer, der kan nedbrydes til dimethylsulfamid, i en størrelsesorden som kan true vores drikkevand, vil jeg have det stoppet. Det kræver vi tager det op i EU, da stofferne er godkendt under biocidforordningen.

Kemikalieinspektionen i Miljøstyrelsen vil desuden kontrollere om der er ulovlige produkter på markedet med de to aktivstoffer, og om markedsføringen af produkterne overholder reglerne.

Jeg har desuden bedt om, at vi informerer forbrugerne om, at de bør få gamle træbeskyttelsesmidler set efter og få dem bortskaffet, hvis de indeholder de to stoffer.

”Det talte ord gælder”

Dimethylsulfamid er fra 1. juli 2018 kommet på listen over stoffer, som vandværkerne fra i år obligatorisk skal teste for i deres boringer og i drikkevandet – pesticidlisten i boringskontrollen

I forhold til det første spørgsmål, så har jeg som sagt, taget en række initiativer konkret i forhold til stoffet dimethylsulfamid, og så har vi i aftalen om pesticidstrategien en række initiativer for at styrke grundvandsbeskyttelsen. i BNBO:

- Forbud mod påfyldning og opblandinger af pesticider og vask af pesticidesprøjter. Det er allerede gennemført
- Vi skal have udarbejdet en handlingsplan om yderligere initiativer til bedre grundvandsbeskyttelse i BNBO
- Og som I ved har vi aftalt, at der skal ske mere på dette område. Som det fremgår af aftaleteksten skal vi på et fagligt grundlag

”Det talte ord gælder”

gennemføre særlige godkendelsesbetingelser for pesticider, der benyttes i BNBO.

Det skal vi tale om her i efteråret.

Vi har også aftalt, at vi næste år skal gøre status på den kommunale indsats i BNBO og på den baggrund tage stilling til eventuelle yderligere tiltag.

5. Udvide grundvandsovervågningen

I takt med at der undersøges for flere pesticider og biocider samt deres nedbrydningsprodukter, vil der være en risiko for, at der findes flere stoffer end tidligere. Det kan tage 20-25 år før stoffer, der har været anvendt kan findes i grundvand.

De første pesticider med risiko for udvaskning til grundvand blev forbudt i 1994.

Ikke alle biocider har været omfattet af den nationale godkendelsesordning, så det er først i

”Det talte ord gælder”

takt med gennemførelsen af EU’s biocidregler at der vil komme en vurdering af stofferne i forhold til grundvand.

Der har fra 1999 og frem til 2011 ikke været kriterier eller en systematisk gennemgang af, om nye stoffer burde komme med på pesticidlisten i boringskontrollen. Bortset fra en mindre ændring havde pesticiderne på pesticidlisten derfor været de samme i hele perioden.

Det betyder, at der har været godkendte bekæmpelsesmidler med pesticidaktivstoffer og biocidaktivstoffer, der er fjernet fra markedet, uden at man har vurderet, om de burde indgå i overvågningen.

Siden 2012 er der hvert år taget stilling til, om der var nye stoffer, der skulle tilføjes på listen til kontrol af drikkevandet. Sagen med desphenyl chloridazon i efteråret 2017 viste dog, at de kriterier, der var blevet anvendt ved den årlige revision, ikke var tilstrækkelige – særligt da de

”Det talte ord gælder”

ikke har fanget pesticider, der er udgået fra markedet uden et decideret forbud.

Derfor blev der i efteråret 2017 nedsat en arbejdsgruppe under vandpanelet, der vil komme med anbefalinger til hvilke kriterier, der skal anvendes, og hvilke pesticider der fremadrettet bør inddrages i boringskontrollen.

Jeg vil som sagt indkalde til nye drøftelser i aftalekredsen om pesticidstrategien i efteråret.

Regeringen tager beskyttelsen af vores drikkevand meget alvorligt. Derfor er der et arbejde i gang for at undersøge, om der er stoffer, der skal testes for bredere, end det sker i dag. Når det faglige arbejde i løbet af efteråret er færdigt, vil vi selvfølgelig se på, om det giver anledning til at ændre i drikkevandsovervågningen.

Vi skal vide, hvad vi skal undersøge for, så vi ikke overser et væsentligt nedbrydningsprodukt eller tester for stoffer, som ikke er relevante i en dansk sammenhæng. Vi skal derfor have et ordentligt overblik, inden vi kaster os ud i massescreeninger

”Det talte ord gælder”

af stoffer, så vi kan gøre det på en effektiv måde. Derfor synes jeg også, at den rigtige rækkefølge er at tage stilling til, hvordan grundvandsovervågningen i fremtiden skal indrettes, efter vi har det faglige grundlag. Når det er sagt, så deler jeg da bekymringen over, at man med jævne mellemrum gør nye fund af pesticider i grundvandet.

I forhold til dimethylsulfamid har Miljøstyrelsen allerede indledt screening af stoffet i grundvandsovervågningen, så vi vil primo 2019 få et overblik på tværs af landet.

Omfanget af overvågningen skal dog ses i lyset af hvad, arbejdsgruppen under vandpanelet kommer frem til.

6. Sprøjteforbud ved drikkevandsboringer

Jeg er også blevet bedt om at forholde mig til DANVA's ønske om pesticidforbud i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

”Det talte ord gælder”

Jeg kan forstå, at elementet indgik i forhandlingerne om pesticidaftalen i 2017, men blev som bekendt ikke en del af den endelige aftale mellem et bredt flertal af Folketingets partier.

Jeg har af gode grunde ikke personligt kendskab til de nærmere detaljer om, hvordan forhandlingsforløbet blev grebet an af den tidligere minister, men jeg har selvfølgelig noteret mig, at der har været utilfredshed og kritik af forløbet i forbindelse med en notits, der ikke blev udleveret.

I den forbindelse vil jeg gerne beklage, at det lader til at have været et ærgerligt forløb, hvor tilliden i aftalekredsen har lidt et knæk, og at jeg selvfølgelig forventer, at mit ministerium præsenterer den relevante, faglige information om et emne, når vi skal forhandle – og det gælder selvfølgelig opfølgningen på pesticidstrategi.

”Det talte ord gælder”

Reglerne for brug af pesticider i nærhed af vandboringer er som sagt fastlagt af et meget bredt flertal i Folketinget i 2017.

Jeg synes, at det er vigtigt at bevare det brede flertal på dette område, og derfor vil jeg følge den aftalte fremgangsmåde i aftalen og indkalde til forhandlinger i efteråret, hvor vi bl.a. skal for at drøfte det faglige arbejde, der er igangsat for at undersøge, se, om der skal være endnu skrappe betingelser for de pesticider, der bruges tæt på drikkevandsboringer.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at rent vand har meget høj prioritet for regeringen.

Vi kan ikke ændre på fortiden. Til gengæld er jeg glad for, at vi har nogle af verdens skrappeste godkendelsesregler for pesticider i dag, og at vi helt generelt kan være trygge ved at drikke det vand, der kommer ud af hanerne. Hvis den tryghed skal bevares, så skal vi selvfølgelig være grundige i vores kontrol af drikkevandet. Det

”Det talte ord gælder”

skal vi gøre på et fagligt grundlag og med de mest optimale løsninger.